

Jernbane paa, og som jeg erkjender for at være sikker og god, er den Maade, hvorpaa man stadig gjør det i Sverrig-Norge, hvortil det erede 2det Medlem for 10de Kreds viste hen, idet den Egn, der vil have en Sidebane til Stambanen, Noget som den direkte er interesseret i, selv anlægger den i Forening med Staten. Staten giver Bidrag paa Grund af Jernbanens indirekte Nytte dels til Anlægget og dels til Expropriationsudgifterne. Jeg mener, at en saadan Bane lettest vil kunne komme i Stand, naar Staten gjør Tilbud som det, den har gjort gjennem Lovforslaget, om at Indenrigsministeren kunde tage Anlægget i Drift, hvis man ønskede det, paa en eller anden Maade som man kunde komme overens om. Det synes at være en Maade, hvorpaa man har faaet et overordentligt stort Antal Mile Jernbaner i Sverrig, hvorfra vi kunne hente et for os i høi Grad lysende Exempel til at skaffe Sidebaner, idet de der ere lykkedes over al Forventning. Hvis det erede Medlem vilde benytte sin Veltalenshed til at gjøre Befolkningen mindre forvænt, vilde bringe dem til at evaluere ikke med Ord, men med Penge, tror jeg, at vi ganske sikkert inden lang Tid vilde se saadanne Baner komme i Gang. Jeg betvivler saa meget mindre, at dette vil ske, som jeg ogjaa ad anden Vel kjender Forholdene og baade vil og kan understrive, at det er med en sjelden Energi og Dygtighed, at Sagen er ført frem under de vanskeligste Forhold, thi medens store og rige Selfabrer i det forløbne Aar have haft Vanskelighed ved at skaffe Penge til alt indledede og paabegyndte Jernbaner, ser man her en ny Bane brudt og det til et Foretagende, som vi ikke kjende Noget til her hjemme, og som vore Pengeinstituter selvfølgelig vanskelig gaa ind paa paa en Tid, da man anvender saa stor Forsigtighed med at anbringe sine Kapitaler. At man i Løbet af det sidste Aar ikke har set 21 Mil Bane voge frem af Jorden ved det private Initiativ, som er noget ganske Nyt her, tror jeg ikke har nogen Betydning, naar man ser, hvor mange og lange Forhandlinger vi have pleiet om at faae Statsbanerne til at komme frem. Det har ikke været i de første og andet Aar, i hvilket man har talt om Banerne, at man har faaet dem frem, og det vilde være yderst urimeligt at forlange, at Private skulde have saa stor Kraft, at de strax i det første Aar skulde faae den Slags Foretagender til at blomstre, tilmed da der ikke, førend der har foreligget Planer og Overslag, og Koncession er opnaaet, lettelig kan være Tale om at samle de fornødne private Midler til en saadan Bane. Men der er endnu et Moment, som jeg skal tillade mig at fremdrage over for det erede kongevalgte Medlem, idet han lige frem syntes at ville affrætte de private Foretagender ved at sige: De Private faae jo kun den direkte Fordel af Banerne. Ja, det hadde det erede Medlem fuldstændig Ret i, hvis det var en privat

Entreprise, der var overtaget, fordi man troede at kunne spinde Silke ved en saadan Jernbane. Men saaledes er Forholdet ikke her og heller ikke i Naborigerne; det er den vedkommende Egn — i Naborigerne har det fundet sit Udtryk i Kommune-garantierne — der netop siger: Om jeg end ikke ved de anvendte Midler tjener en Rente af 5 pCt. vil jeg dog indirekte faae, hvad der mangler i de 5 pCt., ved at gjøre dette Udlæg til Noget, der ikke alene er et Befordringsgode, men som, naar det bliver anlagt, vil kunne give Ciendommenes Produkter og alt Muligt en forøget Værdi; det er ligefrem Penge, der anvendes paa Gaardenes Forbedring, og derfor kan man ingenlunde sige, at de, der sætte Penge i et Foretagende, kun faar en direkte Fordel deraf, thi de nyde Alle Godt af et saadant Jernbaneanlæg og gjøre deres Offre i den Overbevisning, at de, om de end ikke kunne faae en stor direkte Fordel deraf, dog ville høste saa meget desto større indirekte Nytte. Man skal altsaa ikke skræmme Nogen med denne Indvending; thi der er intet Menneske, der sætter sine Penge i deene Slags Jernbaneforetagender, som noget Dieblit have ventet, at det skulde blive et ypperligt Aktiv, hvoraf de vilde faae en 5—6 pCt., og jeg tror som sagt, at man, netop efter den Maade, hvorpaa disse Foretagender ere komne frem, og netop med de Diemed, de have, slet ikke behøver at frygte for, at det noget Dieblit har været det, der har bevæget til at indlade sig derpaa, at de skulde give nogen direkte Fordel. Jeg skal endnu kun sige, at hvis den Anlægssum, som vi hidtil have anvendt paa vore Jernbaner, skulde anvendes paa disse 47 Mile Jernbaner, vilde vi komme op til en ganske overordentlig stor Kapital, da vore Stbaner, som bekjendt have kostet mange Penge. Skulde vi holde os til den nu omtrent gjældende Pris paa Jernbaner, saa vilde det være 12 Millioner Rd. til, som vi i Løbet af en nær Fremtid skulde være beredte paa at lægge i disse Jernbaneforetagender, for at opfylde Krav, der jo naturligvis allesammen er billige, Gud bevares, enhver Egn føler sig selvfølgelig i høi Grad opfordret til at ønske en Jernbane, men jeg vil dog sige, at efter at vi have anvendt 33 Millioner Rd. til Jernbaner, saa vilde det dog være temmelig meget end yderligere at anvende 12 Millioner, og det naturligvis i en nær Fremtid, thi ellers bryder selvfølgelig vedkommende Egn sig ikke om det. Det vilde være et temmelig stort Belsøb at sætte paa de 2 Provindejer, hvor de ofte omtalte 33 Millioner ere anvendte, thi det er jo bestandig kun Jylland og Fyen, der her er Tale om.

Ulong: Jeg kan efter de Oplysninger, den erede foregaaende Taler meddelte, fatte mig meget fort. Jeg begjærede blot Ordet for at sige, at jeg i Modfætning til den erede Landsstingsmand for 10de Kreds (Jessen) erkjender den Vel, som Regjeringen er flaaet ind paa ved dette Lovfor-